

Vědecký výbor veterinární

Klasifikace:	Draft		<i>Pro vnitřní potřebu VVV</i>
	Oponovaný draft		<i>Pro vnitřní potřebu VVV</i>
	Finální dokument	X	<i>Pro oficiální použití</i>
	Deklasifikovaný dokument		<i>Pro veřejné použití</i>

Název dokumentu:

Zpráva o činnosti Vědeckého výboru veterinárního v roce 2011

Poznámka:

Předkládá: RNDr. Miroslav Machala, CSc., předseda Vědeckého výboru veterinárního

Výzkumný ústav veterinárního lékařství, v.v.i., Hudcova 70, 621 32, Brno
tel +420 533 331 111, fax 541 211 229, URL: <http://www.vri.cz>

Vědecký výbor veterinární byl ustanoven při Výzkumném ústavu veterinárního lékařství v souladu s usnesením vlády č. 1320/2001 ke „Strategii zajištění bezpečnosti (nezávadnosti) potravin v ČR“ v červenci 2002. Činnost byla prováděna na základě Smlouvy č. 630-2011-17411 na zajištění činnosti Vědeckého výboru veterinárního v souladu s usnesením vlády ČR č. 1320/2001 a navazujících usnesení č. 1277/2004 ke Strategii zajištění bezpečnosti potravin v České Republice po přistoupení k Evropské unii, uzavřené ve smyslu ustanovení § 269 zákona č. 513/1991 Sb., Obchodního zákoníku, ve znění pozdějších předpisů mezi Ministerstvem zemědělství ČR a Výzkumným ústavem veterinárního lékařství, v.v.i.

V roce 2011 pokračovala činnost Výboru podle schváleného plánu činnosti. Odborná činnost členů Výboru i externích odborníků, kteří byli přizváni k plnění úkolů byla soustředěna na zpracování a projednání studií a stanovisek zaměřených do oblastí úzce spojených s problematikou zdraví zvířat, pohody zvířat, zoonóz, hygieny provozu, nezávadnosti živočišných produktů a krmiv.

Výbor pracoval v roce 2011 ve složení:

RNDr. Miroslav Machala, CSc., předseda Výboru z Výzkumného ústavu veterinárního lékařství, v.v.i., Hudcova 70, 621 00 Brno,

MVDr. Pavel Alexa, CSc., z Výzkumného ústavu veterinárního lékařství, v.v.i., Hudcova 70, 621 32 Brno,

MVDr. Dušan Ryšánek, CSc., z Výzkumného ústavu veterinárního lékařství, v.v.i., Hudcova 70, 621 32 Brno rezignoval koncem roku 2011 na své členství ve Výboru ze zdravotních důvodů,

MVDr. Ivan Pšikal, CSc. z firmy Dyntec s.r.o. Pražská 328, 411 55 Terezín,

prof. MVDr. Zdeněk Pospíšil, DrSc., prof. MVDr. Vladimír Večerek, CSc., prof. MVDr. Lenka Vorlová, PhD., doc. MVDr. Ivan Herzig, CSc., z Veterinární a farmaceutické univerzity, Palackého 1-3, 612 42 Brno,

MVDr. Věra Billová z Ústavu pro státní kontrolu veterinárních biopreparátů a léčiv, Hudcova 56a, 621 00 Brno,

MVDr. Josef Brychta, Ph.D. ze Státního veterinárního ústavu Jihlava, Rantířovská 93, 586 05 Jihlava,

MVDr. Václav Jordán ze Společnosti Agris, spol. s.r.o. Medlov, Medlov 175, 664 66 Němčičky u Židlochovic,

MVDr. R. Belza, ze Státní veterinární správy ČR, Slezská 7, 120 56 Praha 2.

Tajemnicí Výboru byla i v roce 2011 MVDr. Eva Renčová, Ph.D. z Výzkumného ústavu veterinárního lékařství, v.v.i., Hudcova 70, 621 00 Brno.

V roce 2011 se uskutečnila dvě řádná zasedání Výboru z důvodu radikálního snížení finančních prostředků, a to XXXIV. zasedání 3. října 2011 a XL. zasedání 2. prosince 2011.

Účast členů na jednáních byla taková, že Výbor byl vždy usnášeníschopný. Všichni členové výboru, kteří se nemohli zúčastnit jednání se vždy předem řádně omluvili.

Zápisy z jednotlivých zasedání byly zasílány Odboru bezpečnosti potravin MZe ČR, Ing. Petru Benešovi a Bc. Kláře Bauerové.

Kromě pravidelných zasedání se aktuální problémy řešily prostřednictvím elektronické pošty a osobně.

1. Odborná činnost výboru

Odborná činnost výboru byla v roce 2011 zaměřena na zpracování a projednání čtyř studií v problematice úzce spojené s bezpečností potravin a krmiv.

1.1. Odborné studie

1.1.1. Název studie: Výskyt původce Q horečky u volně žijících přežvýkavců z pohledu bezpečnosti a kvality potravin a surovin živočišného původu

Garanti: Prof. MVDr. Dagmar Zendulková, CSc., doc. MVDr. Petr Lány, Ph.D., Mgr. Kateřina Rosenbergová, PhD., MVDr. Petra Charvátová, prof. MVDr. Zdeněk Pospíšil, DrSc.

Q horečka je významná zoonóza, vyvolávaná vysoce rezistentní bakterií *Coxiella burnetii*. Prevalence nákazy u zvířat ani u lidí není přesně známa. Za hlavní zdroj infekce pro člověka jsou považováni domácí přežvýkavci. K infekci dochází především inhalační cestou.

Úloha divoce žijících přežvýkavců v přenosu nákazy na člověka a ostatní druhy zvířat nebyla dosud objasněna.

Cílem předkládané studie bylo zjistit výskyt Q horečky u divoce a volně žijících (oborní a faremní chovy) přežvýkavců v České republice a posoudit míru zdravotního rizika těchto druhů zvířat pro člověka z hlediska ochrany zdraví i bezpečnosti potravin živočišného původu.

Z celkového počtu 229 vzorků krevních sér, odebraných v letech 2008 až 2011 od muflonů, (*Ovis orientalis musimon*), koz bezoárových (*Capra aegagrus aegagrus*), srnce obecného (*Capreolus capreolus*), jelena lesního (*Cervus elaphus*), jelena siky (*Cervus nippon*), jelena milu (*Elaphus davidianus*) a daňků (*Dama dama*) byl pomocí nepřímé ELISA metody zjištěn pouze dubiozní výsledek u 1 kozy bezoárové.

Dosažené výsledky naznačují, že v současnosti divoce a volně žijící přežvýkavci nepředstavují v České republice pravděpodobně bezprostřední riziko pro zdraví člověka. Ojedinelý se zdá být i výskyt Q horečky v chovech skotu České republiky. Pro hlubší pochopení epidemiologických souvislostí a možného dopadu na zdraví člověka a bezpečnost potravin živočišného původu, jsou však nezbytné další studie.

Stanovisko zpracoval: MVDr. Petr Šatrán, Ph.D.

Zpráva projednána ve VVV: 2.12. 2011

Vyjádření Výboru: Schváleno

1.1.2. Hromadně aplikované antimikrobiální látky v krmivech pro potravinová zvířata s ohledem na zdraví lidí jako konzumentů potravin živočišného původu.

Garanti: MVDr. Věra Billová, Prof. MVDr. Alfred Hera, CSc.

Kritickou oblastí používání antibiotik ve veterinární medicíně je aplikace antimikrobiálních léčiv formou medikace. Celosvětový tlak zástupců humánní medicíny a organizací zaměřených na ochranu zdraví konzumentů potravin živočišného původu je zaměřen na omezení používání antibiotik v této lékové formě.

Úkolem studie bylo podat:

- přehled o používání antimikrobiálních léčiv a jejich spotřeba v krmivech, sledování těchto látek v krmivech a v potravinách živočišného původu v ČR, včetně výsledků monitoringu,
- přehled legislativních opatření u nás a v ES, která vedou k restrikci používání antibiotik v krmivech.

S medikovanými krmivy by mělo být v EU zacházeno jako s léčivy s vysokou úrovní dohledu nad jejich výrobou, uvolněním na trh a správným použitím. Legislativa v oblasti veterinárních léčivých přípravků poskytuje dostatečné množství nástrojů, které přispívají k udržitelnému bezpečnému a účinnému používání medikovaných krmiv.

Stanovisko zpracoval: Prof. MVDr. Augustín Buš, CSc.

Zpráva projednána ve VVV: 2.12. 2011

Vyjádření Výboru: Schváleno

1.1.3. Identifikace alergenních proteinů makrelovitých ryb metodami molekulární biologie

Garanti: MVDr. Eva Renčová, Ph.D., Mgr. Pavel Krčmář, Ph.D., Mgr. Darina Kostelníková

Cílem práce bylo připravit metodu real-time PCR pro stanovení hlavního alergenu parvalbuminu makrely obecné (*Scomber scombrus*) prostřednictvím analýzy DNA. Tato metoda umožňuje stanovit krátké úseky (100-150 bp) tepelně a mechanicky poškozené DNA. Metoda je vhodná i pro vysoce citlivé stanovení několika molekul DNA ve vzorku. Stanovení byla prováděna na termocykleru s real-time detekcí LightCycler 480 (Roche), kterým je vybaveno pracoviště VÚVeL. Byly navrženy a ověřeny primery a proby pro stanovení DNA hlavního alergenu genu pro parvalbumin makrely obecné. Dále byly navrženy a ověřeny primery a proba pro stanovení DNA obratlovců jako kontroly amplifikace izolované DNA. Metoda byla ověřena na 31 vzorcích výrobků z makrely obecné zakoupené v tržní síti ČR. V 16 vzorcích byla detekována specifická DNA pro parvalbumin makrely obecné v souladu s deklarací. Sedm vzorků bylo negativních navzdory deklaraci a u čtyřech vzorků se nepodařilo DNA amplifikovat zřejmě kvůli jejímu poškození technologickým procesem. Metoda bude nabídnuta k dispozici státním kontrolním orgánům zajišťujícím dozor nad potravinami živočišného původu.

Stanovisko zpracoval: MVDr. Jana Hornáčková

Zpráva projednána ve VVV: 2.12. 2011

Vyjádření Výboru: Schváleno

1.1.4. Sledování mikrobiologických a jiných vlivů na obsah enzymů (citrátsyntázy a akonitázy) v exsudátu z masa – pokračování studie.

Garanti: MVDr. Josef Brychta, Ph.D. a Prof. Ing. Petr Pipek, CSc.

Byla sledována možnost detekce zmražení u kuřecího masa. Byly použity komerční sady pro stanovení aktivity mitochondriálních enzymů (citrátsyntázy a akonitázy), pomocí nichž byla sledována aktivita těchto enzymů v exsudátu. Metodika byla ověřena na dvou typech svaloviny (prsni a stehenní), vždy paralelně chlazené a zmražené/rozmražené. Byly změřeny rovněž vzorky odebrané z tržní sítě. V exsudátu ze zmraženého masa byly naměřeny vyšší hodnoty aktivity. Stanovení akonitázy komplikuje relativně malé množství uvolněného exsudátu, který se obtížně čistí od rušivých složek. Bylo možné potvrdit na základě měření, že vzorky na trhu označené jako čerstvé, skutečně nebyly zmražené.

Stanovisko zpracoval: Prof. MVDr. Lenka Vorlová, Ph.D.

Zpráva projednána ve VVV: 2.12. 2011

Vyjádření Výboru: Schváleno

2. Zpracování stanovisek

Celkem byla v roce 2011 zpracována čtyři stanoviska:

Stanovisko Vědeckého výboru veterinárního k materiálu EFSA a k používání zpracovaných živočišných bílkovin v krmivech pro drůbež a prasata nekanibalistickým způsobem s ohledem na použití vhodných kontrolních metod (dr. Renčová).

Stanovisko Vědeckého výboru veterinárního k revizi monitoringu BSE (prof. Pospíšil).

Stanovisko Vědeckého výboru veterinárního k dokumentům „Metodický pokyn pro aplikaci hodnocení rizika v krmivech“ a „Seznam nebezpečí v krmných surovinách a doplňkových látkách“ (doc. Herzig).

Stanovisko Vědeckého výboru veterinárního k problematice reziduí „prednisolonu“ u prasat (dr. Billová).

3. Publikační činnost

Základní informace o činnosti Výboru jsou uvedeny na www.vetcommittee.org.

4. Účast na jednáních

Předseda VVV dr. Machala se zúčastnil 21. zasedání Koordinační skupiny bezpečnosti potravin, které se konalo dne 21. června 2011 na MZe.

5. Účast na konferencích

Dr. Renčová se zúčastnila jednání EFSA v Parmě jako člen „Scientific Network for Risk Assessment in Animal Health and Welfare“. Dr. Machala jako expert EFSA se účastnil pravidelných zasedání svého panelu CONTAM a pracovní skupiny WG „Brominated flame retardants“.

Doc. Herzig, prof. Vorlová (pomoc při vlastní organizaci) a dr. Renčová se zúčastnili jednodenního semináře „**Postavení a poslání Evropského úřadu pro bezpečnost potravin v EU a spolupráce s nevládními organizacemi**“, který se uskutečnil dne 25. 10. 2011 na VFU FVHE v Brně.

6. Náklady na činnost

Režie ústavu	112 500 Kč
Mzdy, odměny členům a OON	156 000 Kč.
Věcné výdaje +náklady na studie	461 500 Kč
Cestovné	20 000 Kč
Celkem náklady bez DPH	750 000 Kč.
DPH	150 000 Kč
Náklady celkem s DPH	900 000 Kč

Věcné výdaje tvořil převod finančních prostředků na řešení studií externím členům na základě smluv o řešení s VFU Brno, laboratorní materiál pro řešení studií, náklady na cestovné při řešení studií, účast na konferencích a zasedáních EFSA, knihy, časopisy, náklady na reprezentaci, náklady na zasedání, kancelářské potřeby pro činnost Výboru, webhosting a doména (www stránky), cestovné.

7. Předběžný plán práce na rok 2012

Finanční rozpočet Výboru dle uzavřené smlouvy na rok 2012 počítá s částkou 900 000 Kč, která bude využita na zpracování a hodnocení rizik ve formě šesti studií, na přípravu aktuálních podkladových materiálů pro zajištění činnosti Výboru a na zajištění úkolů kladených na Výbor Koordinační skupinou bezpečnosti potravin (KS). Dále pak ke krytí dalších nákladů (osobní náklady, režii a ostatní náklady).

V roce 2012 se plánují tři až čtyři řádná zasedání Výboru. V případě potřeby budou svolána mimořádná zasedání podle bodu 7.7 a 7.8 procedurálního manuálu. Předseda Výboru se v roce 2012 bude účastnit jednání předsedů Vědeckých výborů a jednání Koordinační skupiny.

7.1. Návrh studií Vědeckého výboru veterinárního pro rok 2012

7.1.1. Nová ustanovení ATB politiky v oblasti používání veterinárních léčivých přípravků v krmivech pro potravinová zvířata.

Garanti: MVDr. Věra Billová, Prof. MVDr. Alfred Hera, CSc.

Předpokládané finanční náklady: **50 000,-Kč**

7.1.2. Analýza a vyhodnocení sérologického monitoringu Q horečky – nebezpečné zoonózy v chovech skotu s ohledem na bezpečnost potravin

Garanti: Prof. MVDr. Dagmar Zendulková, CSc., doc. MVDr. Petr Lány, Ph.D., Mgr. Kateřina Rosenbergová, PhD., MVDr. Petra Charvátová, prof. MVDr. Zdeněk Pospíšil, DrSc. VFU Brno

Předpokládané finanční náklady: **50 000,-Kč**

7.1.3. Prověření přítomnosti pravých a nepravých (bonito) tuňáků v konzervovaných výrobcích v tržní síti ČR metodou PCR

Garanti: MVDr. Eva Renčová, Ph.D., Mgr. Darina Kostelníková

Předpokládané finanční náklady: **50 000,-Kč**

7.1.4. Průkaz přítomnosti lepku v bezlepkových potravinách v tržní síti ČR

Garanti: MVDr. Josef Brychta, Ph.D. a RNDr. Hana Bulawová

Předpokládané finanční náklady: **50 000,-Kč**

7.1.5. Nebezpečí z potravin v souvislosti s obsahem biogenních aminů

Garanti: Prof. MVDr. Lenka Vorlová, Ph.D., RNDr. Ivana Borkovcová

Předpokládané finanční náklady: **50 000,-Kč**

7.1.6. Nutriční a zdravotní význam mastných kyselin ve výživě

Garanti: Doc. MVDr. Ivan Herzig, CSc., Prof. Ing. Eva Straková, PhD., Prof. MVDr. Ing. Pavel Suchý, CSc.

Předpokládané finanční náklady: **50 000,-Kč**

Podle požadavků Koordinační skupiny bezpečnosti potravin budou zpracována odborná stanoviska.

Na základě doporučení Výboru budou výsledky projednaných studií zveřejněny v odborném tisku a na internetových stránkách Výboru. Stejně bude zveřejněna informace o činnosti Výboru v roce 2011.

Zprávu předkládá:

RNDr. Miroslav Machala, CSc.
předseda Vědeckého výboru veterinárního

Brno, 30. 12. 2011